

, l'atzar

Exposició itinerant 2025-2028

I, de sobte, l'atzar

Incerteses, destins i casualitats
en la Col·lecció MACBA

Centre Cultural de Ripollet

12.09.26 – 08.11.26

diba.cat/ca/web/oda/expoatzar

#ExpoAtzar

**Diputació
Barcelona**

MUSEU
D'ART CONTEMPORANI
DE BARCELONA

Ajuntament de Ripollet

Ripollet
batega!

«**I, DE SOBTE, L'ATZAR. Incerteses, destins i casualitats en la Col·lecció MACBA**» és una exposició itinerant, entre 2025 i 2028, organitzada pel **Programa d'Arts Visuals de la Diputació de Barcelona**, amb la col·laboració del **MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona** i els municipis que l'acullen: **Badalona, Granollers, Manresa, Martorell, Mataró, Ripollet, Terrassa, Vic, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú.**

Luz Broto, *Aumentar el caudal de un río*, 2014. Col·lecció MACBA.

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art Contemporani.

© Luz Broto. Foto: Luz Broto.

Enrique Ramírez, *Cruzar un muro*, 2012. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA.

Col·lecció LOOP Barcelona. Dipòsit Screen Projects. © Enrique Ramírez.

El Programa d'Arts Visuals de la Diputació de Barcelona dona suport a les polítiques locals d'art contemporani de la província, amb la missió de promoure la connexió entre la ciutadania i l'art, facilitar-hi l'accés i contribuir a la crítica, el gaudi, la llibertat, la generació d'idees, la creativitat, l'educació, el coneixement, la salut i el benestar.

El MACBA té per missió fer viure l'art contemporani i, amb una especial atenció, l'art contemporani català. Mitjançant la recerca, la generació de coneixement i la difusió, vol provocar el gaudi i l'interès per l'art i la cultura contemporània, amb una voluntat d'incidir en la transformació de les persones i la societat. El MACBA vol participar en la construcció d'una societat més lliure i amb esperit crític.

Amb «I, de sobte, l'atzar», volem compartir i explorar aquests objectius amb ajuntaments, artistes, educadors i altres professionals que participen en la itinerància de l'exposició i, sobretot, amb els seus visitants.

Comissariada per Claudia Elies, i amb obres dels artistes Joan Brossa, Luz Broto, Joana Cera, Joan Jonas, Teresa Margolles, Martín Llavanas, Fina Miralles, Joan Ponç, Sergio Prego, Enrique Ramírez, Allan Sekula i Oriol Vilanova, «I, DE SOBTE, L'ATZAR. Incerteses, destins i casualitats en la Col·lecció MACBA» proposa una mirada al concepte d'atzar des de diferents perspectives, llocs o accepcions.

Aquesta mostra s'inscriu en la línia d'exposicions dels darrers anys del nostre Programa d'Arts Visuals, que convida diferents comissaris a explorar temes prou atractius, rellevants i polièdrics —com el malentès, l'entusiasme o les mans— perquè puguin interpel·lar i enriquir tots els visitants.

Com totes les exposicions del Programa d'Arts Visuals de la Diputació

de Barcelona, «I, de sobte, l'atzar» ofereix serveis per als visitants que inclouen recursos d'accessibilitat.

I, com a novetat, presentem un projecte de creació participativa a càrrec de Pep Vidal i A Bao A Qu destinat a col·lectius locals, amb la voluntat d'afavorir que totes les persones, amb independència de la seva realitat social o cultural, puguin participar de la cultura. També amb la voluntat que les sales municipals d'exposicions siguin espais per a la vida comunitària en relació a l'experimentació, la innovació i la creació artístiques, d'una banda, i espais per al desenvolupament personal i social dels ciutadans, de l'altra.

Joan Ponç, *Fanafafa Veribú*, 1950. Col·lecció MACBA.

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art. Antiga Col·lecció Salvador Riera.

© Joan Ponç, VEGAP, Barcelona. Foto: FotoGasull.

Teresa Margolles, *40 km*, 2014. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Dipòsit Álvaro López de Lamadrid. © Teresa Margolles. Foto: Diputació de Barcelona, 2025. © Jordi Bardajil Ruiz.

Martin Llaveneras, *Medicane*, 2019. Col·lecció MACBA. Dipòsit de l'Ajuntament de Barcelona. © Martin Llaveneras. Foto: Cortesia de l'artista.

Joan Brossa, *Ruixat de lletres*, 1994. Col·lecció MACBA. Dipòsit de l'Ajuntament de Barcelona. © Fundació Joan Brossa, VEGAP, Barcelona. Foto: Gustau Nacarino.

Az-zahr era un joc de daus popular a al-Àndalus i a altres regions islàmiques de l'edat mitjana. Sembla que el seu nom, que significa, flor, en àrab, feia referència a la *flor* de tarongina que hi havia dibuixada en una de les cares dels daus. El joc consistia a tirar els daus i veure si sortia la cara marcada amb *az-zahr*. Així doncs, aquest seria l'origen etimològic de la paraula **atzar**.

Partint d'una noció tan complexa com és l'atzar, l'exposició es planteja transitar per tot allò que atribuïm a la casualitat, al destí o a la incertesa, tot allò que sembla fruit de la contingència. L'exposició «**I, DE SOBTE, L'ATZAR. Incerteses, destins i casualitats en la Col·lecció MACBA**» proposa una mirada sobre el concepte d'atzar des de diferents perspectives, llocs o accepcions. Es planteja des de la irrupció d'un fet abrupte, incontrolable, inesperat. Com un fet que se'ns escapa i que ens és aliè.

I partint de l'arrel comuna, l'atzar, aquest joc de llançar els daus en el seu sentit més etimològic, les peces que es despleguen a l'exposició ens obren

a una aproximació que pretén indagar i estendre's a tres nocions vinculades a l'atzar: incertesa, destí i casualitat. S'hi acosten des d'un discurs no lineal on tots els conceptes es van hibridant, trepitjant i contaminant d'una manera gairebé simultània. No hi trobareu un inici ni un final, ni tampoc un recorregut determinat propi. Totes les peces i els conceptes comparteixen aquest principi comú, de la mateixa manera que també comparteixen alguns dels matisos que les allunyen.

La **incertesa** s'aproxima a l'atzar des del dubte, l'imprecís i l'indeterminat. Al darrere, s'hi amaga una certa voluntat de control, de voler domar el curs dels esdeveniments. Un incert que s'entreveu en l'arlequí que pinta **Joan Ponç** o en la voluntat per intervenir el curs de l'aigua de **Luz Broto**. El trobem també en el castell que **Joana Cera** prova de reconstruir després que s'hagi enfonsat i en l'escultura de **Martin Llaveneras** sobre la força incontrolable de l'atmosfera.

La idea del **destí**, en canvi, apel·la a una força sobrehumana, gairebé divina. Una força que identifiquem en el

Oriol Vilanova, *Còpies*, 2000 – en procés. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Obra adquirida gràcies a Agrolimen. © Oriol Vilanova. Foto: Diputació de Barcelona, 2025. © Jordi Bardajil Ruiz.

Allan Sekula, *Prayers for the Americans (I)*, 1999 – 2004. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Obra adquirida gràcies a David Armengol. © The Estate of Allan Sekula.

film d'**Enrique Ramírez**, quan posa en evidència l'atzar o el fat que marca el nostre lloc de naixement. El trobem també en la fortuïtat d'una bala invocada per les fotografies de **Teresa Margolles** i en els retrats d'**Allan Sekula**, que remeten al destí dels combatents d'una guerra.

I per últim, la deriva de la **casualitat** ens apropa a la probabilitat, a allò imprevist que passa com no esperàvem. Ho escenifiquen les peces de **Joan Jonas** i **Fina Miralles**, que situen el cos davant de diferents fenòmens naturals confiant els seus moviments a factors aliens que no poden controlar; o les postals d'**Oriol Vilanova**, quan apareixen, una vegada i una altra, en mercats de vell. També s'apropen a la noció de casualitat **Sergio Prego** i **Joan Brossa** quan apel·len al joc i a la força provant d'alterar un resultat esperat o probable en accions com saltar o escriure.

Els tres eixos de l'exposició troben correspondència en els versos del poema d'Ausiàs March: *Quant plau a Déu que la fusta peresqua*¹. Tot i haver estat escrita fa més de cinc segles, manté una vigència plena. En aquesta poesia ja s'aplegaven moltes de les idees que es proposen pensar aquí. *Quant plau a Déu que la fusta peresqua, en segur port romp àncores y ormeig*². La referència al mar desfent la matèria remet, directament, a l'**aigua**, un element que ha anat emergint, de diferents maneres, al llarg de l'exposició. I és que, des de temps antics, l'aigua ha fascinat per la seva força, per la seva resistència a la voluntat humana de controlar-la i per ser un cruel separador de països i vides. Metàfora del canvi incessant, remet també a l'inesperat i a l'incert, elements que ens permeten tancar el cercle i ens retornen a l'inici.

¹March, Ausiàs: *Per haver d'amor vida*. Barcelona: editorial Barcino, 2009.

²«Quan Déu vol que la nau s'enfonsi, a dins d'un port segur s'hi trenquen àncores i veles.»

INAUGURACIÓ I PRESENTACIÓ DE L'EXPOSICIÓ

- Presentació a càrrec de **Claudia Elies**, comissària de l'exposició
Dimarts 15 de setembre, a les 19 h
Amb servei d'interpretació en llengua de signes

SERVEI EDUCATIU

A càrrec d'A Bao A Qu i altres professionals

- **Per a grups d'adults**
«Coreografies de l'incert: l'atzar en l'art contemporani»
Visita comentada i dialogada per a adults (a partir de 16 anys)
Dimarts 6 d'octubre, a les 18 h
Durada: 1 h
- **Per a grups familiars**
«Deixar-se endur per l'atzar»
Visita dinamitzada per a famílies amb infants a partir de 6 anys (preferiblement)
Dissabte 24 d'octubre, a les 11 h
Durada: 1 h 30 min
- **Per a grups escolars**
«Un llenç blanc, obert a la incertesa»
Visita dinamitzada per a grups de primària, d'ESO, batxillerat i cicles formatius
Durada: 1 h 30 min
- **Per a grups de persones amb Alzheimer**
«Submergir-se en el record: l'atzar en les nostres vides»
Visita comentada i dialogada per a persones amb Alzheimer i altres demències (amb cuidadors o familiars)
Durada: 1 h (flexible)

PROJECTE DE CREACIÓ PARTICIPATIVA I, DE SOBTE, L'AIGUA

El projecte està concebut com una obra de creació participativa entre l'artista i científic **Pep Vidal** i diversos col·lectius dels municipis que acullen l'exposició, i compta amb la mediació d'**A Bao A Qu**. Gira al voltant de l'aigua i l'atzar, i es va desenvolupant a partir dels contextos locals, municipi a municipi.

A Ripollet hi participa un grup d'alumnes del Programa de Formació i Inserció (PFI) de Vivers i Jardins.

ACTIVITATS VINCULADES

- **Conversa sobre màgia i alquímia a partir de l'obra Joan Ponç**, amb **Caterina Almirall**, comissària, i **Pilar Bonet**, crítica d'art
Dimarts 20 d'octubre, a les 18 h
Durada: 1 h 30 min

Sergio Prego, *Tetsuo, Bound to Fail*, 1998. Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Obra adquirida gràcies al Taller de la Fundació. © Sergio Prego.

- **Taller de creació d'art generatiu a través del cos en moviment per a joves (sense ordinadors)**, a càrrec de **Mónica Rikić**, artista
Activitat específica per a un grup del Casal de Joves i del Centre Obert La Placeta de Ripollet.
Dimecres 28 d'octubre, a les 17.30 h

ACCESSIBILITAT

- Orientacions d'accés a la sala d'exposicions per persones amb discapacitat visual.
- Dossier de textos en braille i en macrocaràcters, amb imatges d'obres en relleu.
- Guia d'anticipació cognitivament accessible.
- Dossier de textos en lectura fàcil.
- Videoguia per a persones amb sordesa.
- Audioguia per a persones amb ceguesa.

- Servei d'interpretació en llengua de signes per a visites comentades, serveis educatius i activitats vinculades (grups concertats).
- Serveis educatius adaptats per a persones amb Alzheimer i altres demències, acompanyades pels seus cuidadors i/o familiars (grups concertats).
- Serveis educatius adaptats a altres necessitats (grups concertats).
- Recursos olfactius.

Tant les visites del servei educatiu com les activitats vinculades són gratuïtes

Places limitades

Per a les visites de grup amb servei educatiu, cal concertar dia i hora al 935 046 025 o a cultura@ripollet.cat

Joana Cera, *Reconstruir castells*, 2017. Col·lecció MACBA. Dipòsit de l'Ajuntament de Barcelona. © Joana Cera, VEGAP, Barcelona. Foto: Diputació de Barcelona, 2025.
© Jordi Bardajil Ruiz.

Joan Jonas, *Wind*, 1968. Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. © Joan Jonas, VEGAP, Barcelona.

Amb obres de **Joan Brossa, Luz Broto, Joana Cera, Joan Jonas, Teresa Margolles, Martin Llanvaneras, Fina Miralles, Joan Ponç, Sergio Prego, Enrique Ramírez, Allan Sekula i Oriol Vilanova**

A cura de **Claudia Elies**

Centre Cultural de Ripollet

Del 12 de setembre al 8 de novembre de 2026

Horari:

De dilluns a divendres, de 9 a 13.30 h, i de 15 a 21 h

Dissabtes, de 9 a 13.30 h i de 17 a 21 h

Diumenges, de 9 a 13.30 h

Rambla de Sant Jordi, 2-4

08291 Ripollet

935 046 025

cultura@ripollet.cat

FB facebook.com/ripollet.cultura

IG [@ripollet_cultura](https://instagram.com/ripollet_cultura)

X [@culturaripollet](https://twitter.com/culturaripollet)

Imatges de la portada: **Fina Miralles**, *Relacions. Relació del cos amb l'aigua*.

El cos amb l'aigua del mar i la sorra, 1975/2020. Col·lecció MACBA. Consorci MACBA. Donació de l'artista. © Fina Miralles

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Oficina de Difusió Artística (ODA)
Carrer de Zamora, 73
08018 Barcelona
Tel. 934 022 978
oda.artsvisuals@diba.cat

www.diba.cat/oda/arts_visuals
[@ArtsVisualsODA](https://twitter.com/ArtsVisualsODA)